

برنامه مداخله ارگونومی در صنعت

www.cementtechnology.ir

برنامه‌ی ارگونومی در محیط کار

ارگونومی راه کار موثری برای حل مشکلات بهداشتی محیط کار است. امروزه در بیشتر کشورهای پیشرفته کار فرمایان موظفند استانداردهای ارگونومی را رعایت کرده و در اجرای برنامه‌های ارگونومی فعالانه شرکت داشته باشد. کار فرمایانی که از استانداردها و قوانین وضع شده در این زمینه تخطی کنند یا آن را نادیده انگارند، مبالغ هنگفتی جریمه می شوند.

برنامه‌ی ارگونومی در محیط کار

n عوامل زیان بار ارگونومیک تقریباً در هر صنعت و محیط کاری وجود دارند. برنامه‌های مؤثر برای حفاظت کارگران در برابر چنین عواملی باید یکی از اجزای برنامه‌ی ایمنی و بهداشت باشد که کارفرما تدبیر می‌کند.

موفقیت برنامه‌ی ارگونومی

n موفقیت برنامه‌ی ارگونومی نیازمند حمایت تمام افراد سازمان از کلیه سطوح است. حمایت چنین برنامه‌ای از سوی مدیریت ضرورتی حیاتی دارد. مشارکت و همکاری کارکنان از هر سطحی نیز باید جلب شود.

n برای اجرای برنامه‌ی ارگونومی باید هیأتی به نام هیأت اجرایی ارگونومی تشکیل شود.

n موارد کلیدی برای موفقیت برنامه‌ی ارگونومی عبارتند از:

| ایفای نقش توسط مدیریت

| برنامه‌ی ارگونومی مکتوب

| مشارکت کارکنان

| برنامه‌ی مستمر و منظم ارزیابی و مرور برنامه

اجزای برنامه‌ی ارگونومی در محیط کار

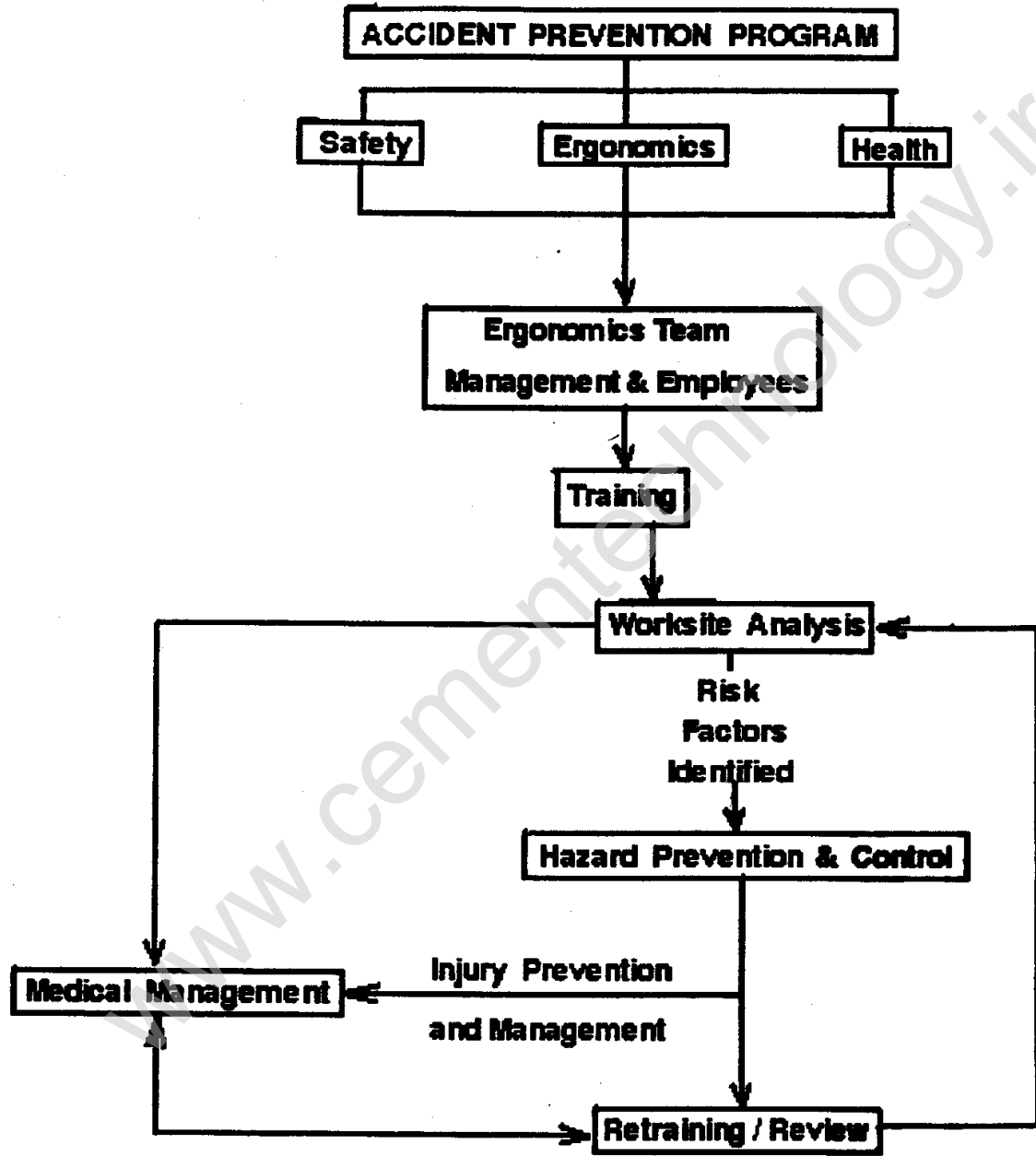
n آنالیز محیط کار

n کنترل مخاطرات و پیشگیری از آنها

n مدیریت پزشکی

n آموزش

www.cementtechnology.ir

آنالیز محیط کار

تجزیه و تحلیل محیط کار یک روند دو مرحله‌ای است.

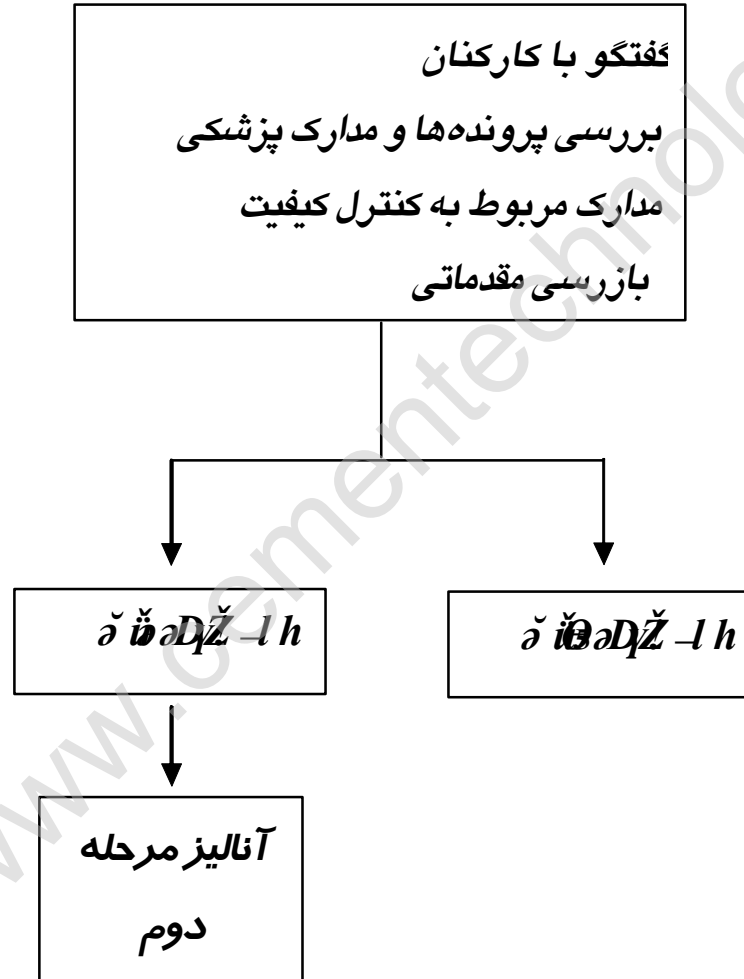
ابتدا تعیین می‌شود که آیا مشکلات ارگونومیک وجود دارد یا خیر.

اگر جواب مثبت است این مشکلات در کجا و در چه قسمتی از محل کار هستند.

آنگاه در صورت وجود خطر، آن را آنالیز کرده و با استفاده از نتایج بدست آمده راههای حذف آنها مشخص می‌شود.

آنالیز مرحله نخست

آنالیز مرحله نخست

بازرسی مقدماتی

n پس از مشخص شدن واحدهایی که احتمالاً دارای مشکلات هستند، نوبت به انجام بازرسی مقدماتی می‌رسد.

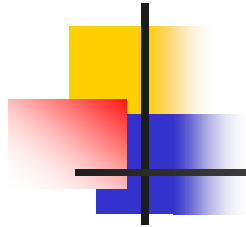
n در این بازرسی نوع و ماهیت مشکلات ارگونومیک موجود تعیین می‌شود.

n برای این منظور باید از هر قسمت بازدید به عمل آید و با استفاده از چک لیست ارگونومی مشکلات ارگونومیک مشخص شوند.

n در چک لیست ارگونومی مواردی از قبیل وضعیت بدن هنگام کار، نیرو، تکرار حرکت، ارتعاش و دیگر عوامل مطرح می‌شوند.

آنالیز مرحله نخست

بازرسی مقدماتی

چک لیست ارگونومی:

این چک لیست پرسش هایی را در زمینه ی موارد زیر مطرح می کند:

n شرایط محیطی

n نیازمندیهای جسمانی کار

n ایستگاه کار

n ابزار و تجهیزات

آنالیز محیط کار (مرحله دوم)

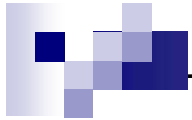
n پس از مشخص شدن نوع و ماهیت کلی مشکل، نوبت به مرحله‌ای می‌رسد که در آن منبع و شدت عوامل زیان بار ارگونومیک دقیقاً تعیین می‌شود. این مرحله شامل موارد زیر است:

- ا پرسشنامه‌های اختلالات اسکلتی - عضلانی
- ا ارزیابی نیازمندیهای فیزیولوژیک
- ا آنالیز شغل
- ا اندازه‌گیری عوامل زیان بار محیطی

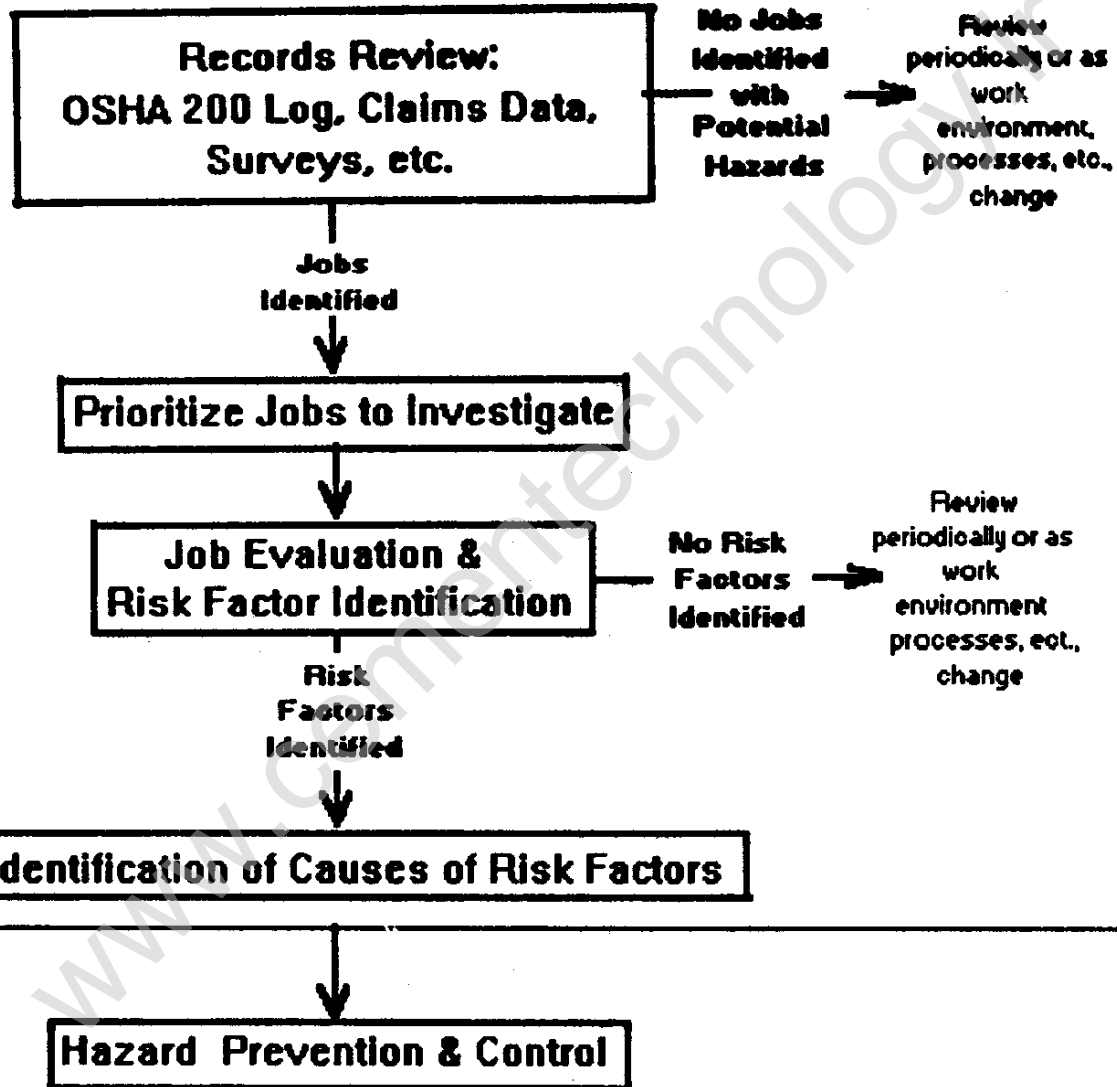
در پایان آنالیز محیط کار

n با بررسی پرونده‌ها و مدارک بهداشتی و ایمنی کارخانه، با استفاده از چک لیست و پرسشنامه‌های اختلالات اسکلتی - عضلانی، با ارزیابی نیازمندیهای فیزیولوژیک و تجزیه و تحلیل شغل و اندازه‌گیری عوامل زیان بار محیطی می‌توان تعیین نمود که:

- n ❑ کدام بخش دارای عوامل آسیب رسان است.
- n ❑ کدام ایستگاه کار دارای عوامل زیان آور است.
- n ❑ کدامیک از اندامهای بدن دچار آسیب و عارضه شده‌اند.
- n ❑ کدام بخش از چرخه کار آسیب رسان است.
- n ❑ عوامل زیان بار ارگونومیک کدامند.

Worksite Analysis By Ergonomics Team

کنترل مخاطرات و پیشگیری از آنها

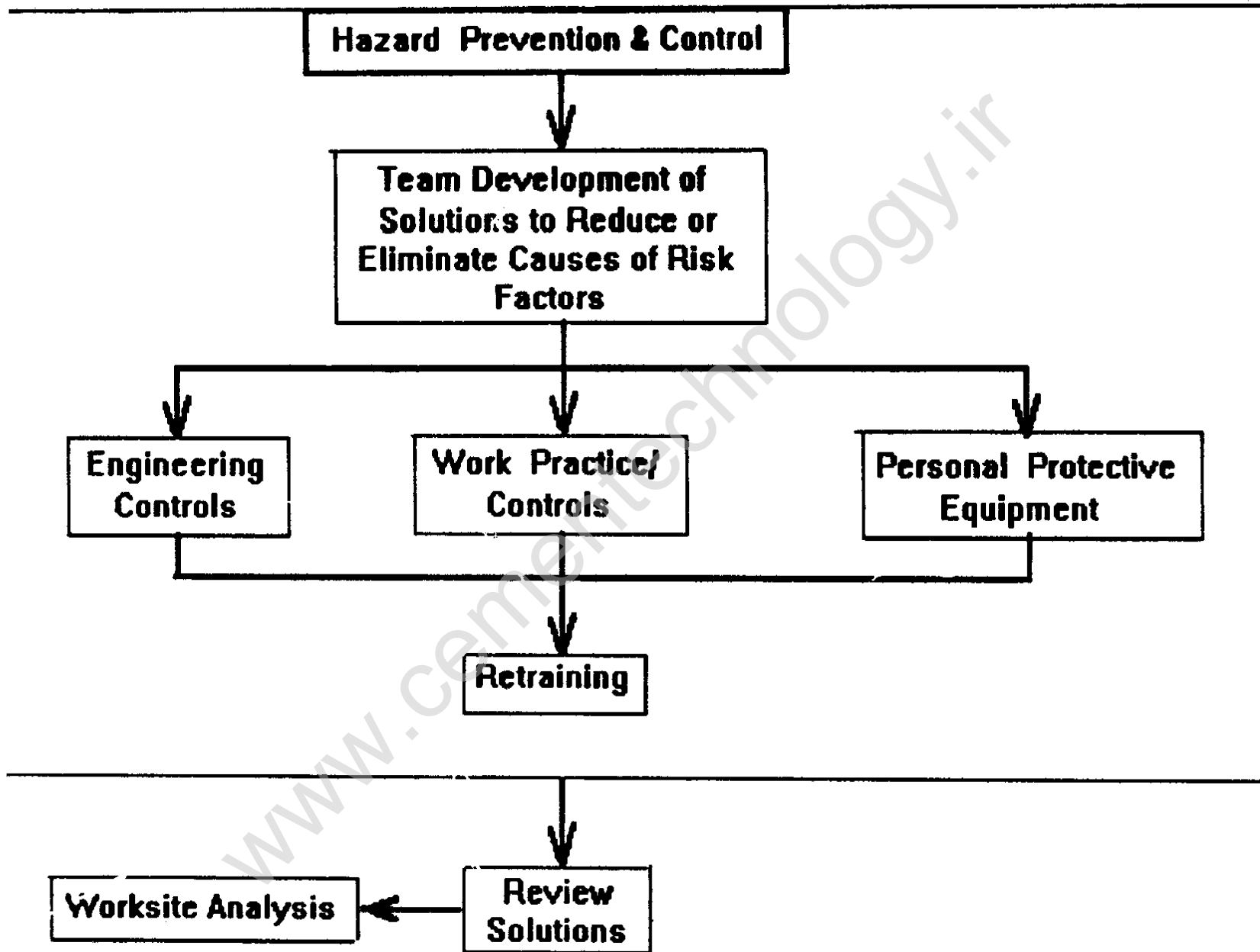
§ هنگامی که مشکل شناخته شد، ضروری است که اقداماتی برای حذف آن انجام گیرد.

§ در واقع دومین بخش مهم برنامه‌ی ارگونومی، کنترل مخاطرات است. در این زمینه روشهای کنترلی عبارتند از:

§ 1- کنترل مهندسی: منظور از کنترل مهندسی عبارت است از تغییر ایستگاه کار، تجهیزات و ابزار. این روشها بهترین طریق کنترل به شمار می‌آیند زیرا باعث حذف عوامل زیان بار در منشأ تولید می‌شوند.

§ 2- کنترلهای اجرایی و مدیریتی: شیوه‌هایی هستند که به وسیله‌ی مدیریت اعمال می‌شوند و در آنها مدت زمان، دفعات و شدت مواجهه با عامل زیان بار کاهش می‌یابند.

§ 3- استفاده از وسایل حفاظت فردی: سرانجام، در مواردی که با شیوه‌های یاد شده هنوز نتوان عامل زیان آور را کنترل نمود، باید از وسایل حفاظت فردی استفاده کرد.

مدیریت پزشکی

n سومین بخش برنامه‌ی ارگونومی مؤثر مدیریت پزشکی است.

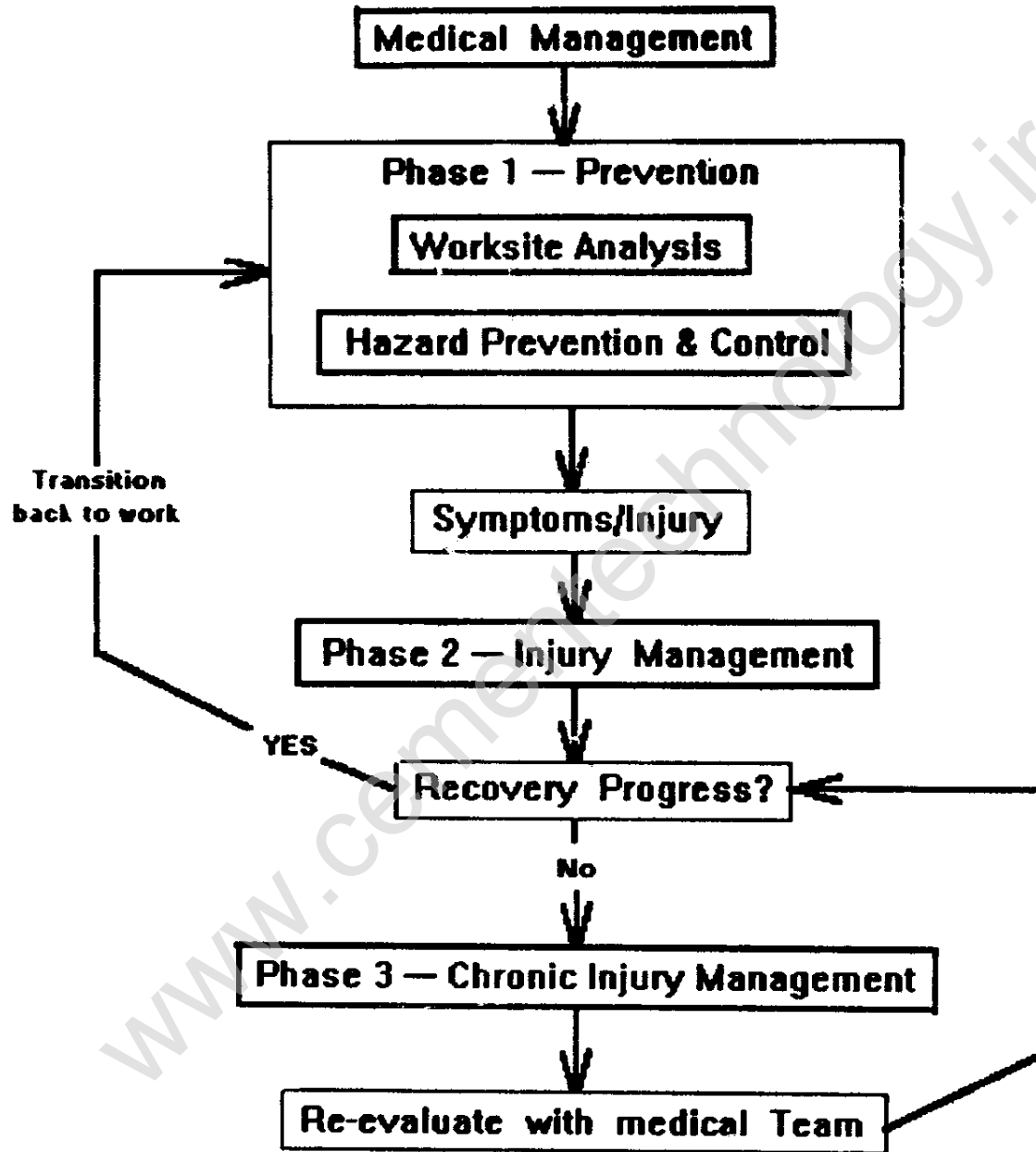
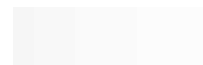
n مدیریت پزشکی می‌تواند با تشخیص زود هنگام عوارض و ناراحتیها و درمان آنها به گونه‌ای چشمگیر خطر ابتلا به آسیبهای شغلی را کاهش دهد.

n مدیریت پزشکی مؤثر با ثبت موارد مراجعه، میزان شیوع عوارض و بیماریها و شدت آنها را در مشاغل و واحدهای گوناگون مشخص می‌سازد و اطلاعات سودمندی را برای آنالیز محیط کار فراهم می‌آورد.

n بدین ترتیب، این جزء از برنامه، حلقه‌ی اطلاعاتی برنامه‌ی ارگونومی را کامل می‌کند.

آموزش

- آموزش یکی از اجزاء اصلی برنامه‌ی ارگونومی است. در این جزء، روشهای درست انجام کار آموزش داده می‌شود و آگاهی نسبت به مسائل ارگونومیک افزایش می‌یابد.

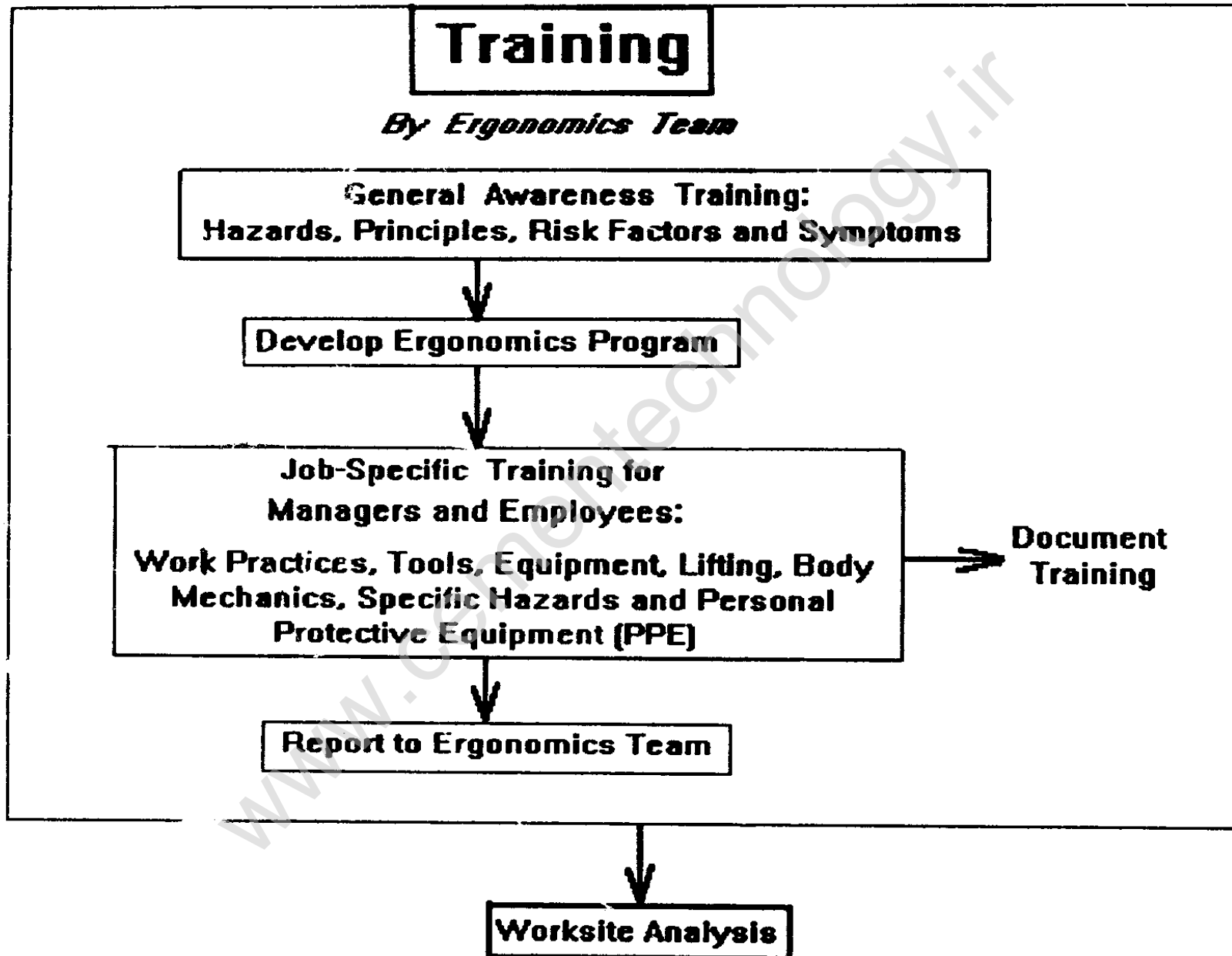
- مطالبی که می‌بایست آموزش داده شود:

! انواع اختلالات اسکلتی-عضلانی مربوط به شغل

! ریسک فاکتورهای موثر در بروز این اختلالات و علل آنها

! شیوه‌های پیشگیری از این اختلالات

! تشخیص علایم و نشانه‌های اختلالات اسکلتی-عضلانی و گزارش آنها

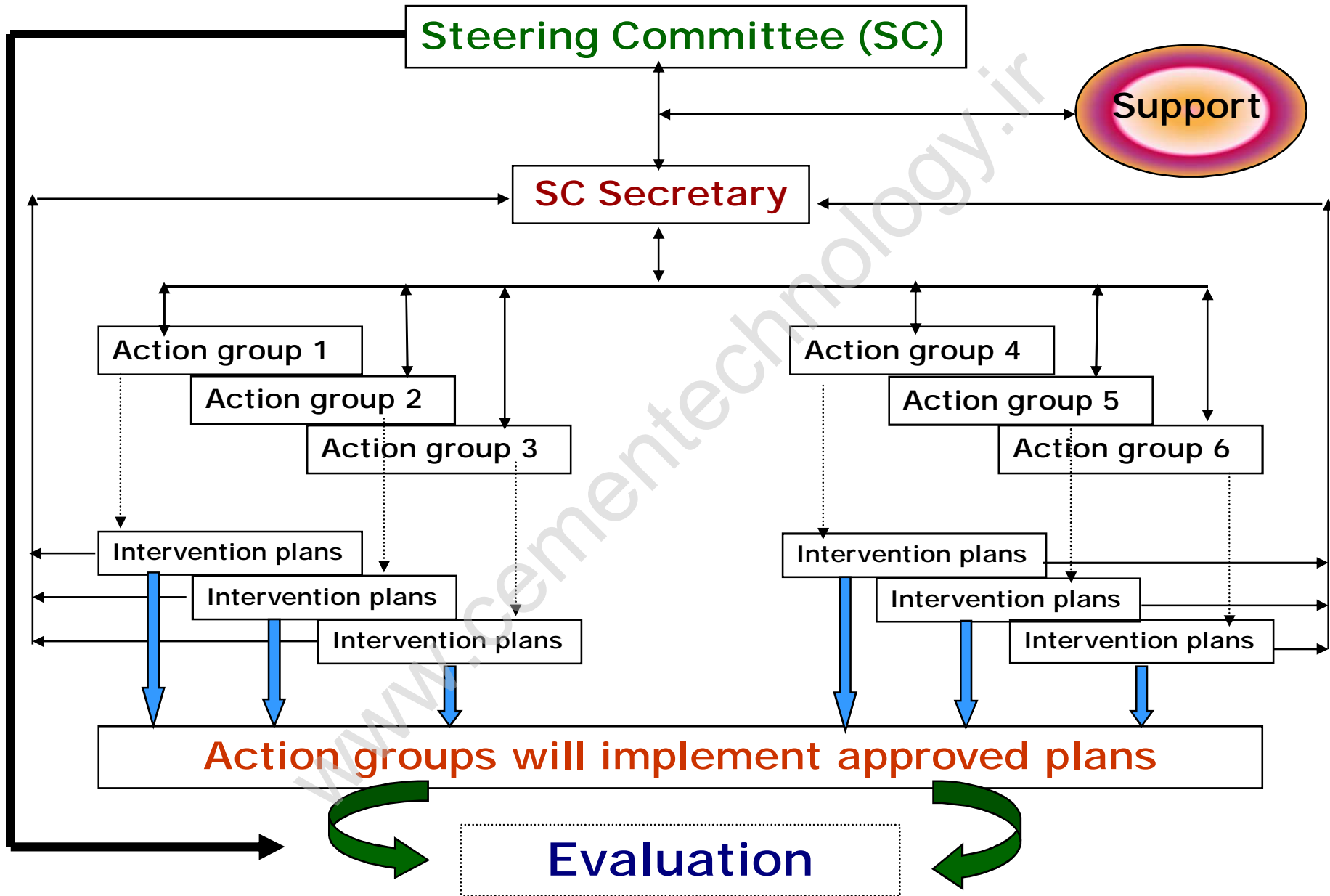
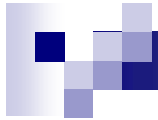

ا موفقیت برنامه‌ی ارگونومی مستلزم همکاری و کوشش
هماهنگ مدیریت، مهندسین، کارکنان واحد ایمنی و
بهداشت، واحد خرید، نماینده کارگران و تمام کارکنان
کارخانه می‌باشد.

مدلی برای اجرای برنامه ارگونومی در محیط کار

www.cementtechnology.ir

وظایف گروه های کاری

- n آموزش اصول ارگونومی به کارکنان در واحد مربوطه و ایجاد یک فضای مشارکتی برای فعالیت کارکنان
- n بررسی مشکلات ارگونومیک با کمک کارکنان واحد
- n ارائه طرح های مداخله ای اقتصادی و امکان پذیر برای بهبود شرایط محیط کار
- n طراحی پروژه های اجرایی
- n ارسال پروژه ها به کمیته راهبری جهت تصویب
- n اجرای پروژه های مصوب در واحد مربوطه با استفاده از منابع موجود و مشارکت کارکنان
- n ارزیابی فعالیتها بر اساس پیشرفت برنامه های گروه کاری و نتایج مداخله های ارگونومیک

